

Prohlášení ručitele

Prohlášení ručitele nečiní neurčitým skutečnost, že v něm nebyla konkretizována výše příslušenství. Podstatné je, zda výše příslušenství je zjistitelná ze smlouvy o úvěru, resp. určitelná na základě právního předpisu, nikoli to, zda je vymezená v prohlášení o ručení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 3165/2007, ze dne 27.5.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně Č. r. - M. f., proti žalovaným 1) M. M., a 2) L. M., zastoupenému opatrovníci J. K., zaměstnankyní Obvodního soudu pro Prahu 8, o zaplacení částky 671.682,94 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 11 C 281/2004, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. září 2006, č. j. 30 Co 303/2006-115, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. září 2006, č. j. 30 Co 303/2006-115 a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 13. dubna 2006, č. j. 11 C 281/2004-89, ve výrocích, jimiž bylo rozhodnuto ve vztahu mezi žalobkyní a druhým žalovaným, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 13. dubna 2006, č. j. 11 C 281/2004-89, uložil prvnímu žalovanému zaplatit právní předchůdkyni žalobkyně Č. k. a částku 671.682,94 Kč s příslušenstvím (výrok I.), žalobu o zaplacení téže částky s příslušenstvím proti druhému žalovanému zamítl (výrok II.) a rozhodl o nákladech řízení (výroky III. a IV.).

Při posuzování důvodnosti žaloby vyšel soud prvního stupně ze skutkových zjištění, podle nichž byla mezi právní předchůdkyní žalobkyně K. b., a. s. (dále jen „banka“) a prvním žalovaným (dále též jen „dlužník“) uzavřena dne 14. dubna 1999 smlouva o úvěru (dále jen „smlouva o úvěru“), na základě které banka poskytla dlužníku úvěr ve výši 481.000,- Kč. Splnění závazku dlužníka ze smlouvy o úvěru bylo zajištěno ručitelským prohlášením podepsaným druhým žalovaným 7. dubna 1999 (dále jen „prohlášení ručitele“). Ve vztahu mezi žalobkyní a prvním žalovaným dospěl soud prvního stupně k závěru, že smlouva o úvěru je platnou smlouvou uzavřenou podle ustanovení § 497 a násl. obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), a žalobkyně má právo na zaplacení dlužných splátek úvěru, úroků, úroků z prodlení a poplatků ve výši žalované částky.

Zabývá se platností ručitelského závazku druhého žalovaného soud prvního stupně uvedl, že v ručitelském prohlášení se druhý žalovaný zavázal, že převezme ručení za úvěr poskytnutý prvnímu žalovanému na základě v budoucnu uzavřené smlouvy o úvěru, přičemž ve vztahu ke specifikaci „převzatého ručení“ obsahuje pouze předpokládanou výši úvěru 481.000,- Kč.

Soud prvního stupně zdůraznil, že na identifikaci zajišťovaného závazku, který má vzniknout v budoucnu, musí být kladeny vysoké nároky. To znamená, že ručitel musí být seznámen se všemi podmínkami, za nichž bude smlouva o úvěru uzavřena. V prohlášení ručitele je ručitelský závazek označen pouze výši poskytnutého úvěru a limitním datem uzavření smlouvy o úvěru. Dovodil, že ručitelské prohlášení nespĺňuje požadavek určitosti podle ustanovení § 303 obch. zák. a je neplatným právním úkonem podle ustanovení § 37 odst. 1 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“).

Městský soud v Praze k odvolání žalobkyně v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu

prvního stupně ve výrocích, jimiž bylo rozhodnuto ve vztahu mezi žalobkyní a druhým žalovaným, a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud považoval za správná skutková zjištění i právní závěry soudu prvního stupně. Zdůraznil, že bere-li ručitel na sebe vůči věřiteli povinnost, že pohledávku uspokojí, jestliže ji neuspokojí dlužník, vstupuje do smluvních podmínek úvěrového dlužníka, a proto musí být s podmínkami „zajišťované“ smlouvy o úvěru seznámen. Jde-li o zajištění budoucího závazku, musí být ručitel seznámen se všemi podmínkami v budoucnu uzavřené smlouvy. Teprve pak bude zřejmé, jakou pohledávku věřitele se zavazuje uspokojit. Vymezení ručitelského závazku výší jistiny a limitním datem vzniku smlouvy o úvěru je neurčité, zvláště když v daném případě smlouva o úvěru obsahuje kromě zákonných náležitostí i složitou konstrukci úroků z prodlení s odkazem na „Oznámení K. b., a. s.“ a na „Obecné úvěrové podmínky K. b. a. s. pro úvěry občanům na nákup vozidel“, které upravují sankce pro případ neplnění smluvních podmínek. Z ručitelského prohlášení tak nelze dovodit, zda druhý žalovaný ručí za veškeré finanční závazky dlužníka vůči věřiteli, tedy i za závazky sankčního charakteru.

Námítku, že v ručitelském prohlášení je dostačující odkaz na příslušenství pohledávky, když institut příslušenství je upraven zákonem, nepovažoval za důvodnou s tím, že úprava příslušenství v ustanovení § 121 obč. zák. je obecná, konkrétní příslušenství a jeho výše může být dohodnuta smluvně, jak tomu bylo i v tomto případě.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), namítajíc nesprávné právní posouzení věci, tj. uplatňujíc dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Dovolatelka odvolacímu soudu s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2006, sp. zn. 29 Odo 350/2006, vydaný v obdobné věci, vytýká nesprávnost závěru, že prohlášení ručitele je neplatným právním úkonem podle ustanovení § 37 odst. 1 obč. zák. pro neurčitost. Namítá, že ručením lze podle ustanovení § 304 odst. 2 obch. zák. zajistit i závazek, který vznikne v budoucnu a obsahuje-li prohlášení ručitele označení věřitele, dlužníka a ručitele, právní titul, na jehož základě vznikne budoucí závazek, včetně jeho výše uvedením jistiny v částce 481.000,- Kč s příslušenstvím, vyhovuje tak požadavkům ustanovení § 303 obch. zák. a jde o platný právní úkon. Navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

V průběhu dovolacího řízení podle ustanovení § 20 zákona č. [239/2001](#) Sb., o České konsolidační agentuře a o změně některých zákonů (zákon o České konsolidační agentuře), ve znění pozdějších předpisů, žalobkyně Č. k. a. s účinností k 31. prosinci 2007 zanikla bez likvidace a jejím univerzálním právním nástupcem se stal stát, zastoupený ministerstvem, na něhož přešla práva a závazky agentury ke dni jejího zániku. Usnesením ze dne 20. května 2009, č. j. 32 Cdo 3165/2007-189, Nejvyšší soud rozhodl, že v řízení bude jako se žalobkyní pokračováno s Č. r. - M. f.

Nejvyšší soud shledává zásadní právní význam rozhodnutí odvolacího soudu - a potud má dovolání ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. za přípustné - ve výkladu ustanovení § 303 a § 304 odst. 2 obch. zák.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 303 obch. zák. kdo věřiteli písemně prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník vůči němu nesplní určitý závazek, stává se dlužníkovým ručitelem.

Z ustanovení § 304 odst. 2 obch. zák. vyplývá, že ručením lze zajistit i závazek, který vznikne v budoucnu nebo jehož vznik je závislý na splnění podmínky.

Otázkou náležitostí prohlášení ručitele (§ 303 obch. zák.) se Nejvyšší soud zabýval již v dovolatelkou zmíněném rozsudku ze dne 29. listopadu 2006, sp. zn. 29 Odo 350/2006. V něm vyjádřil názor, že prohlášení o ručení musí obsahovat označení věřitele, dlužníka a ručitele, vymezení (určitého) ručením zajišťovaného závazku a projev vůle ručitele, že tento závazek uspokojí, neučiní-li tak dlužník. Uvedené platí bez ohledu na to, zda je zajišťován již existující nebo budoucí závazek. Přitom požadavek „určitosti“ zajišťovaného závazku je nezbytné vykládat tak, že jde o jeho identifikaci takovým způsobem, aby nebyl zaměnitelný s jiným. Závěr, aby ručitel byl seznámen „se všemi podmínkami v budoucnu uzavřené smlouvy o úvěru“ z dotčené právní úpravy dovodit nelze.

V projednávané věci vyplývá ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů v návaznosti na obsah spisu, že v prohlášení ručitele byl zajišťovaný závazek označen jako závazek na úhradu jistiny a příslušenství plynoucí ze smlouvy o úvěru, která má být uzavřena do dne 19. dubna 1999 na částku 481.000,- Kč s tím, že za tento závazek ručitel ručí do celé výše jistiny a příslušenství.

Při respektování výkladových pravidel podle ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. a § 266 obch. zák. a zásad pro výklad právních úkonů formulovaných např. v důvodech rozhodnutí uveřejněného pod číslem 35/2001 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek a v nálezu Ústavního soudu ze dne 14. dubna 2005, sp. zn. I. ÚS 625/03, nemá Nejvyšší soud pochybnost o tom, že zajišťovaný závazek byl identifikován způsobem, který jej činí nezaměnitelným s jiným, přičemž na jeho, byť jen částečnou, neurčitost nelze usuzovat ani co do (ne)vymezení příslušenství jistiny. Vyplývá-li z ustanovení § 497 obch. zák., že dlužník se zavazuje ve smlouvě o úvěru vrátit poskytnuté peněžní prostředky a zaplatit úroky, a z ustanovení § 369 odst. 1 obch. zák. povinnost platit úroky z prodlení za prodlení s úhradou peněžitého závazku, pak nelze mít pochybnosti o tom, že příslušenstvím pohledávky ze smlouvy o úvěru jsou úroky a úroky z prodlení.

Prohlášení ručitele přitom nečiní neurčitým ani skutečnost, že v něm nebyla konkretizována výše příslušenství (úroků a úroků z prodlení). Výše úroků z úvěru totiž zpravidla není ve smlouvě o úvěru určena pevnou sazbou, nýbrž se odvíjí od předem stanovených (a proměnlivých) kritérií; sazba úroků z prodlení vyplývá buď z právního předpisu, nebo je smluvními stranami ve smlouvě o úvěru dohodnuta. Podstatné však je, zda výše příslušenství je zjiitelná ze smlouvy o úvěru, resp. určitelná na základě právního předpisu, nikoli to, zda je vymezená v prohlášení o ručení. Projevil-li ručitel vůli uspokojit peněžité závazek dlužníka „s příslušenstvím“, akceptoval i jeho výši. Tím není dotčeno právo ručitele namítat, že smluvená sazba úroků a úroků z prodlení odporuje dobrým mravům, popř. zásadám poctivého obchodního styku.

Jelikož právní posouzení věci odvolacím soudem není správné a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl dovolatelkou uplatněn právem, Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil. Důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na rozhodnutí soudu prvního stupně, proto Nejvyšší soud zrušil i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)